11,12-Ma'ruza. C++ da funksiyalar: tuzilishi va undan foydalanish. . Qiymat qaytarmaydigan funksiyalar va ular yordamida masala yechish

Ma'ruza rejasi:

- 11.1 Funksiya tushunchasi
- 11.2 Funksiya parametrlari
- 11.3 Funksiyadan foydalanish

Kalit so'zlar:, ro'yxat, manzil, nolinchi ko'rchsatkich, tugun, adres olish &, bo'shatish, ko'rsatkich, virtual destruktor, xotira, xotira chiqishi, destruktor, toifani o'zlashtirish, resurslar chiqishi, a'zo destruktori.

Programma ta'minotini yaratish amalda murakkab jarayon hisoblanadi. Programma tuzuvchi programma kompleksini bir butun-likdagi va uning har bir bo'lagining ichki mazmunini va ularning sezilmas farqlarini hisobga olishi kerak bo'ladi.

Programmalashga tizimli yondoshuv shundan iboratki, program-ma tuzuvchi oldiga qoʻyilgan masala oldindan ikkita, uchta va undan ortiq nisbatan kichik masala ostilarga boʻlinadi. Oʻz navbatida bu masala ostilari ham yana kichik masala ostilariga boʻlinishi mumkin. Bu jarayon toki mayda masalalarni oddiy standart amallar yordamida echish mumkin boʻlguncha davom etadi. SHu yoʻl bilan masalani dekompozitsiyalash amalga oshiriladi.

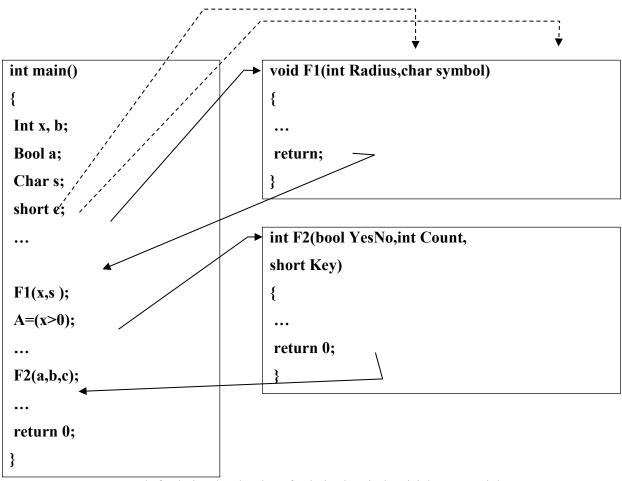
Ikkinchi tomondan, programmalashda shunday holatlar kuzatila-diki, unda programmaning turli joylarida mazmunan bir xil algo-ritmlarni bajarishga toʻgʻri keladi. Algoritmning bu boʻlaklari asosiy echilayotgan masaladan ajratib olingan qandaydir masala ostini echishga moʻljallangan boʻlib, etarlicha mustaqil qiymatga (natijaga) egadir. Misol uchun quyidagi masalani koʻraylik:

Berilgan $a_0,a_1,...,a_{30},\ b_0,b_1,...,b_{30},\ c_0,c_1,...,c_{30}\ va\ x,y,z$ haqiqiy sonlar uchun

$$\frac{\left(a_0x^{30}+a_1x^{29}+...+a_{30}\right)^2-\left(b_0y^{30}+b_1y^{29}+...+b_{30}\right)}{c_0(x+z)^{30}+c_1(x+z)^{29}+...+c_{30}}$$

ifodaning qiymati hisoblansin.

Funksiya tanasidagi return operatori yoki oxirgi operator bajargandan keyin avtomatik ravishda bosh funksiyaga qaytish amalga oshiriladi.

11.1-rasm. Bosh funksiyadan boshqa funksiyalarni chaqirish va qaytish

Aksariyat hollarda main() funksiyasining parametrlar roʻyxati boʻsh boʻladi. Agar yuklanuvchi programmani ishga tushirishda,buyruq satri orqali yuklanuvchi programma ishga tushirilganda, unga parametrlarni uzatish (berish) zarur boʻlsa, main() programmasi funksiyasining sintaksisi oʻzgaradi:

```
int main(int argc, char* argv[]);
```

4);

Bu erda argc - uzatiladigan parametrlar soni, argv[]- bir-biridan punktuatsiya belgilari (va probel) bilan ajratilgan parametrlar roʻyxatini oʻz ichiga olgan massivga koʻrsatkich.

```
Quyida funksiyalarni e'lon qilish, chaqirish va aniqlashga misollar keltirilgan:
       // funksiyalar e'loni
                                                          symb=Belgini uqish();
       int Mening funksiyam(int Number,
                                                          bitni urnatish(3);
float Point);
                                                          Amal yoq(2,Smbl);
                                                          // funksiyalarni aniqlash
       char Belgini uqish();
       void bitni urnatish(short Num);
                                                          int Mening funksiyam(int
       void Amal yoq(int,char);
                                                   Number, float Point);
       // funksiyalarni chaqirish
                                                           { int x;
       result=Mening funksiyam(Varb1,3.1
```

return x;}

Misollar

```
12 double volume = side length *
       ch05/cube.cpp
       1 #include <iostream>
                                                     side_length * side_length;
       2
                                                             13 return volume;
       3 using namespace std;
                                                             14 }
       4
                                                             15
       5 /**
                                                             16 int main()
       6 Computes the volume of a cube.
                                                             17 {
       7 @param side length the side
                                                             18 double result1 = cube volume(2);
                                                             19 double result2 = cube_volume(10);
length of the cube
                                                             20 cout << "A cube with side length 2"
       8 @return the volume
                                                     has volume " << result1 << endl;
       9 */
                                                             21 cout << "A cube with side length 10"
       10 double cube_volume(double
                                                     has volume " << result2 << endl;
side length)
                                                             22
       11 {
                                                             23 return 0;
                                                             24 }
```

```
1 Function call
                                                                           result1 =
                 double result1 = cube_volume(2);
                                                                       side_length =
              2 Initializing function parameter variable
                                                                           result1 =
                 double result1 = cube_volume(2);
                                                                      side_length =
              3 About to return to the caller
                                                                           result1 =
                                                                       side_length =
                 double volume = side_length * side_length;
                 return volume;
                                                                           volume =
                                                                                        8
              After function call
                                                                          result1 =
                 double result1 = cube_volume(2);
       ch05/intname.cpp
                                                               19 if (digit == 7) return "seven"; 20
        1 #include <iostream>
                                                       if (digit == 8) return "eight"; 21 if (digit ==
                                                       9) return "nine";
       2 #include <string>
                                                               22 return "";
       3
       4 using namespace std;
                                                               23 }
       5
                                                               24
        6 /**
                                                               25 /**
       7 Turns a digit into its English name.
                                                               26 Turns a number between 10 and
       8 @param digit an integer between 1
                                                        19 into its English name.
and 9
                                                               27 @param number an integer
       9 @return the name of digit ("one" ...
                                                       between 10 and 19
"nine")
                                                               28 @return the name of the given
        10 */
                                                       number ("ten" ... "nineteen")
       11 string digit name(int digit)
                                                               29 */
       12 {
                                                               30 string teen name(int number)
        13 if (digit == 1) return "one"; 14 if
                                                               31 {
(digit == 2) return "two"; 15 if (digit == 3)
                                                               32 if (number == 10) return "ten";
return "three";
                                                               33 if (number == 11) return "eleven";
        16 if (digit == 4) return "four"; 17 if
                                                               34 if (number == 12) return "twelve";
(digit == 5) return "five"; 18 if (digit == 6)
                                                               35 \text{ if (number == 13) return}
return "six";
                                                       "thirteen":
                                                               36 if (number == 14) return
                                                       "fourteen";
```

```
37 if (number == 15) return "fifteen";
                                                            65 @param number a positive integer
       38 if (number == 16) return "sixteen";
                                                    < 1.000
       39 if (number == 17) return
                                                            66 @return the name of the number
"seventeen":
                                                    (e.g. "two hundred seventy four")
       40 if (number == 18) return
                                                            67 */
"eighteen";
                                                            68 string int name(int number)
       41 if (number == 19) return
                                                            69 {
"nineteen";
                                                            70 int part = number; // The part that
       42 return "";
                                                     still needs to be converted
       43 }
                                                            71 string name; // The return value
       44
                                                            72
       45 /**
                                                            73 \text{ if (part } >= 100)
       46 Gives the name of the tens part of
                                                            74 {
a number between 20 and 99.
                                                            75 name = digit name(part / 100) + "
       47 @param number an integer
                                                    hundred"; 76 part = part % 100;
between 20 and 99
                                                            77 }
       48 @return the name of the tens part
                                                            78
of the number ("twenty" ... "ninety") 49 */
                                                            79 if (part \geq 20)
       50 string tens name(int number)
                                                            80 {
       51 {
                                                            81 name = name + " " + tens name(part);
       52 if (number >= 90) return "ninety";
                                                            82 part = part \% 10;
       53 if (number >= 80) return "eighty";
                                                            83 }
       54 if (number >= 70) return
                                                            84 else if (part >= 10)
"seventy";
                                                            85 {
       55 if (number >= 60) return "sixty";
                                                            86 name = name + " " + teen name(part);
       56 if (number >= 50) return "fifty";
                                                            87 part = 0;
       57 if (number >= 40) return "forty";
                                                            88 }
       58 if (number >= 30) return "thirty";
                                                            89
       59 if (number >= 20) return "twenty";
                                                            90 if (part > 0)
       60 return "";
                                                            91 {
       61 }
                                                            92 name = name + " " +
       62
                                                    digit name(part);
       63 /**
                                                            93 }
                                                            94
       64 Turns a number into its English
                                                            95 return name;
name.
```

Nazorat savollari

- 1. C++da funksiya qanday ishlaydi?
- 2. funksiyaga kutubxona kerakmi?
- 3. For operatori funksiyada qanday ishlatiladi?
- 4. Matematik funksiyalar qanday ishlaydi?
- 5. Funksiya parametrlar nima?
- 6. Funksiya qanday chaqiriladi?
- 7. Funksiya parametrlari orqali nima uzatiladi?
- 8. If operatorining nechta turi bor?
- 9. O'zgaruvchilar nima uchun qo'llaniladi?